

ἦτο σκόπιμος· αἱ ἐπαρχιακαὶ ἐφημερίδες, ἐκτὸς σπανιωτάτων ἐξαίρεσεων, προσωπικὰ ὄργανα οὐσαι, περιορισμένα ἐκπροσωποῦσι συμφέροντα, καὶ ἐντὸς στενοῦ καὶ ἀσφυκτικοῦ κύκλου ἐνεργείας δρῶσαι, ξυμειναι στάσιμοι καὶ σχεδὸν ἀνάξιοι λόγου. Ὁ δὲ φιλοσκόμμων καὶ φαίδρὸς τύπος δὲν εἶνε συστηματικὸς ἐν Ἑλλάδι· σήμερον, παραδείγματος χάριν, οὐδεμία σατυρική ἐφημερίς, ἀξία ἐννοεῖται προσοχῆς, ἐκδίδεται εἰς τὴν χώραν μας, πλὴν τοῦ δημοφιλεστάτου Ρωμηοῦ τοῦ Σοῦρῆ, ὅστις ἀποτελεῖ ἐξαιρετικὸν φαινόμενον, ἀσύνηθες ἐν πάσῃ χώρᾳ. Τοῦτο μόνον δύναται νὰ ρηθῇ περὶ τοῦ σατυρικοῦ τύπου, ὅτι χάρις εἰς τὴν βαθμιαίαν ἐξευγένισιν καὶ ἐξημέρωσιν τῶν ἡθῶν, παρήτησε καὶ αὐτὸς τὴν ἀγοραίαν τραχύτητα καὶ ἐπιδίδωκε τὸ ἐλαφρὸν καὶ χάριεν σκῶμμα. Τούτου ἕνεκα ἀντηχῶσι πολὺ σπανιότερα σήμερον εἰς τὰς ὁδοὺς τῶν Ἀθηνῶν οἱ γόοι τῶν ἀνηλεῶς ἀλλοτε ξυλοκοποῦμένων σατυρογράφων, εἰ καὶ μὲ ὅλην τὴν πρόσδοον πάλιν ὁ φύσει εὐέξακτος τοῦ νεωτέρου Ἑλληνοῦ χαρακτήρ δὲν ἀμέχεται καὶ σήμερον τὴν εἰρῶνεϊαν.

Ἀπομένει νὰ λαλήσω περὶ τοῦ περιοδικοῦ τύπου, καὶ μάλιστα μοὶ ἐπιβάλλεται τοῦτο ὡς ἀπαραίτητον καθήκον, ἀφοῦ ἐξ ἀρχῆς ἐδήλωσα ὅτι τούτου κυρίως εἰμι ἀντιπρόσωπος. Ἀλλὰ καὶ περὶ αὐτοῦ ὁ λόγος μου ἔσται βραχύς· ἀρκεῖ νὰ εἰπῶ μόνον ὅτι καὶ τούτου ἡ πρόσδοος καὶ ἡ ἐξελίξις ὑπῆρξε παράλληλος τῆς τοῦ πολιτικοῦ. Ἐν ἀρχῇ τὰ σπάνια περιοδικὰ συντασσόμενα ὑπ' ἀνδρῶν λογάδων καὶ σοφῶν εἶχον χαρακτῆρα διδακτικὸν καὶ μορφωτικόν, τροφοδοτοῦντα τοὺς ἀναγνώστας κυρίως διὰ τῶν ἐκλεκτῶν προϊόντων τῶν ξένων φιλολογιῶν. Ἐπειτα ὁ περιοδικὸς τύπος ἠθέλησε ν' ἀποκτήσῃ χαρακτῆρα δημιουργικόν, ὅτε ὁ ἄκρατος ρωμαντισμὸς εἰσέλασε πανσθενῆς οὐ μόνον εἰς τὴν φιλολογίαν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν κοινωνίαν καὶ εἰς αὐτὴν τὴν πολιτείαν. Τότε δὲ αἱ στῆλαι τῶν περιοδικῶν ἔθριβον ποιημάτων πλήρων δακρύων καὶ νεκρολιθάνου καὶ σκιᾶς κυπαρίσσω καὶ φρενιτίδος αἰσθημάτων, τότε ἀνεφάνησαν τὰ δράματα ἐκεῖνα τὰ ζοφερά, ἔνθα τὰ αἰμοσταγῇ ἐγγειρίδια ἀνεφύοντο δαφνιέστερον τῶν ραφανιδῶν μετὰ τὰς φθινοπωρινὰς βροχὰς· τότε ἤρχισαν νὰ δημοσιεύωνται καὶ τὰ πρῶτα δοκίμια πρωτοτύπων μυθιστορημάτων καὶ διηγημάτων, ἐν οἷς ὁ ἥρωας ἐκαλεῖτο ἀπαραβίτως Ἀρμάνδος ἢ Λεοπόλδος ἢ Λεάνδρος καὶ οὐδέποτε Σωτήρης ἢ Παναγιώτης ἢ Σταμάτης, αἱ δὲ ἀναιμικαὶ ἱρωίδες ἦσαν ἐκ τῶν προτέρων καταδικασμέναι ἢ νὰ γίνωνται μοναχαὶ ἢ νὰ ἀποθνήσκωσι διὰ δηλητηρίου. Ἐπειτα, ὅτε κατηνύσθη ἡ νοσηρὰ αὕτη ἑξαψὶς καὶ τὸ πνεῦμα ἐν γένει κατέστη συνετώτερον καὶ πρακτικώτερον, ὁ περιοδικὸς τύπος ἀνεῦρε τὴν ἀληθὴ αὐτοῦ ἀποστολήν, γενόμενος ὄργανον τῆς πνευματικῆς κινήσεως, διασπεύρων ὠφελίμους ἐπιστημονικὰς γνώσεις, συντελὼν εἰς τὴν ἐξερεύνησιν καὶ τὴν ἀκριβῆ μελέτην τοῦ ἐθνικοῦ βίου, διαφωτίζων σκοτεινὰς ἐποχὰς τῆς πατρίδος ἱστορίας καὶ παρέχων στάδιον ἀμίλλης εὐγενεὺς εἰς τὴν τέχνην, τὴν ἀρουμένην τὰς ὑγιεῖς αὐτῆς ἐμπνεύσεις ἐκ τοῦ πραγματικοῦ κόσμου καὶ ἐκ τῆς ὀξυδερχοῦς παρατηρήσεως καὶ ἀναλύσεως τῶν αἰσθημάτων. Τὸ περιοδικὸν σύγγραμμα ἤρχισε νὰ εἶνε σήμερον ἐν τῇ χώρᾳ μας ὅ,τι πρὸ πολλοῦ θεωρεῖται ἐν ἄλλαις προηγμέναις χώραις, παράγων τουτέστι οὐχὶ ἐκ τῶν ἐλασσόνων τῆς πρόσδοος καὶ τοῦ πολιτισμοῦ καὶ μέσον τελεσφόρον πνευματικῆς μορφώσεως.

Τοιοῦτος, κύριοι, διὰ γενικῶν γραμμῶν εἶνε ὁ ἑλληνικὸς τύπος ἐν πάσαις αὐτοῦ ταῖς φάσεσι, καὶ τοιαύτη περίπου ἡ ἐξελίξις του. Συναισθάνομαι ὅτι ἡ ἐπισκόπησίς μου ἦτο ἐπιπόλαιος καὶ ἀτελεστάτη, ἀλλ' ἡ ἔσχατος νοημοσύνη τοῦ εὐγενεὺς ἀκροατηρίου μου θὰ εἶνε ἱκανὴ νὰ συμπληρώσῃ ἀφ' ἐαυτῆς τὰ χάσματα καὶ διὰ τῶν παρουσῶν ἑλλειπῶν πληροφοριῶν νὰ μορφώσῃ σαφῇ ἰδέαν περὶ τῆς σημερινῆς τοῦ τύπου καταστάσεως ἐν Ἑλλάδι. Ἐχει βεβαίως ὁ τύπος αὐτὸς τὰς ἑλλείψεις του καὶ τὰ ἀμαρτήματά του, τὰς διαίρεσεις του, τὰς παρεκτροπὰς του, τὰς μικρολογίας του· ἀλλ' ἀπέναντι τῶν ἐκδουλεύσεων, ἃς παρέχει εἰς τὸν πολιτισμόν, εἰς τὴν διάδοσιν τῶν φώτων, εἰς τὴν σύσφιγξιν τῶν ἐθνικῶν δεσμῶν, πρέπει ὑμεῖς νὰ φαίνησθε ἐπιεικεῖς καὶ παρέχοντες εἰς αὐτὸν πᾶσαν δυνατὴν ὑποστήριξιν, νὰ συγχωρῆτε ἐπιεικῶς ὡς καὶ αὐτὴν τὴν ἀφόρητον φλυαρίαν τῷ ἀντιπροσώπῳ του, ἧς δεῖγματα ἀληθυσμόντα, νομίζω, παρέσχον τὴν ἐσπέραν ταύτην εἰς τὴν εὐγενῆ ταύτην ὁμήγυριν.

ΚΑΜΙΛΛΟΥ ΦΛΑΜΜΑΡΙΩΝΟΣ

ΑΣΤΡΩΔΑ ΟΝΕΙΡΑ

(Διήγημα).

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΠΕΡΟΣ.

Τὸ ἀκόλουθον διήγημα εἶναι νεανικὴ τις ἀνάμνησις, ἥτις ἀποκαλύπτει τὴν εὐτυχεστέραν, ἀλλὰ καὶ τὴν μᾶλλον ἀνήσυχον φάσιν τοῦ βίου σοφοῦ τινος, ἀπολεσθέντος πρὶν ἢ δυνηθῇ νὰ δώσῃ εἰς τὴν Ἐπιστήμην ὅλας τὰς ἀνακαλύψεις, τὰς ὁποίας προσεδοκῶμεν ἐκ τοῦ τόσον πρωτοτύπου πνεύματός του. Τὸ προσφῆρω εἰς ἐκείνους, οἵτινες ἀγνοοῦσι τὸ μέλλον, εἰς ἐκείνους, τῶν ὁποίων τὸ πνεῦμα δὲν ικανοποιεῖται οὔτε ὑπὸ τῶν βεβαιώσεων τῆς πίστεως, οὔτε ὑπὸ τῶν ἀνήσεων τοῦ σκεπτικισμοῦ, εἰς ἐκείνους, οἱ ὅποιοι ἐρευνῶσιν. Ἡ κυριώτερά ἀξία τοῦ ἐπεισοδίου τούτου εἶναι ὅτι παρουσιάζει ὑπὸ ἰδιαίτερόν τι φῶς ὅψεις τινὰς τοῦ μεγάλου προβλήματος, πρὸ τοῦ ὁποίου ἀφανίζονται πάντα τὰ ἄλλα ἀνθρώπινα ζητήματα. Ἴσως ὡς τοιοῦτον εἶναι ἄξιον τῆς προσοχῆς τῶν ἀναγνοστών, οἵτινες ἐν ὥραις ἡρεμίας λησμονοῦσι τὰς κοσμικὰς μερίμνας, σκέπτονται, ἐρευνῶσι καὶ ρεμβάζουσιν.

Ὁ συγγραφεύς.

I.

H ZΩH.

Τὸ λαμπρὸν φῶς τῆς ἐσπέρας ἐκυμαίνετο ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ ὡς θαυμασία χρυσῇ ἀκτινοβολία. Ἀπὸ τὰ ὕψη τοῦ Πασσίου ἐξετείνετο ἡ ὄρασις ἐπὶ τῆς ἀπείρου πολιτείας, ἥτις εἴπερ ποτὲ τότε δὲν ἦτο πλέον πόλις, ἀλλὰ κόσμος ὁλόκληρος. Ἡ Παγκόσμιος Ἐκθεσις τοῦ ἔτους 1867 εἶχε συναγεῖρει εἰς τὸ αὐτοκρατορικὸν ἐκεῖνο Παρίσιον ὅλα τὰ θέλητρα καὶ ὅλας τὰς γοητείας τοῦ αἰῶνος. Τὰ ἄνθη τοῦ πολιτισμοῦ διέλαμπον ἐκεῖ μὲ τὰ ζωηρότερὰ τῶν χρώματα καὶ κατηναλίσκοντο ἐκεῖ ἐν αὐτῇ τῇ ἀκμῇ τῆς εὐωδίας τῶν, θνήσκοντα ἐν πλήρει πυρετῷ τῆς νεότητός των. Οἱ ἡγεμόνες τῆς Εὐρώπης ἤκουον ἐκεῖ πρὸ ὀλίγου τὸ λαμπρὸν σάλπισμα, τὸ ὕστατον τῆς μοναρχίας. Αἱ ἐπιστῆμαι, αἱ τέχναι, ἡ βιομηχανία ἐσπεῖρον τὰ νέα προϊόντα τῶν μετ' ἀνεξάντλητον ἀρβονίας· ἦτο ὡς γενικὴ τις μέθη τῶν ὄντων καὶ τῶν πραγμάτων. Τάγματα ἔβαινον ἐν μουσικῇ, ἄρματα ταχυπόρα διετταυροῦντο πανταχόθεν, μυριάδες ἀνθρώπων συνανεύροντο εἰς τὸν κονιστόν τῶν ἀγυῶν τῆς προκυμαίας καὶ τοῦ Βουλευθάρτου. Ἀλλ' ὁ κονιστός ἐκεῖνος περιχρυσούμενος ὑπὸ τῶν ἀκτίνων τοῦ δόντος ἡλίου ἐφαίνετο ὡς στεφάνη φωτεινὴ, περιβάλλουσα τὴν αἰγιόχεσαν πόλιν. Αἱ ὕψηλαί οἰκοδομαί, τὰ δώματα, οἱ πύργοι, τὰ κωδωνοστάσια ἐφωτίζοντο ἐκ τῶν ἀνταυγεῶν τοῦ φλογόμενου ἄνθρου· μακρόθεν ἤκουοντο ἤχοι ὀρχήστρας ἀνάμικτοι μὲ συγκεχυμένον τινὰ μουρμουρισμὸν φωνῶν καὶ κρότων ποικίλων, καὶ ἡ φωταυγὴς ἐκεῖνη ἐστέρα, συμπληροῦσα λαμπρὰν θερμὴν ἡμέραν, κατέλειπε ἐν τῇ ψυχῇ αἰσθημὰ τι εὐαρεσχείας, ἡδονικότητος καὶ εὐτυχίας.

Παρίστατο ἐκεῖ οἶονεῖ συμβολικὴ τις περίληψις τῶν ἐκδηλώσεων τῆς ζωτικότητος μεγάλου λαοῦ, ἀφικομένου εἰς τὸ ἀπόγειον τοῦ βίου καὶ τῆς τύχης του.

Ἀπὸ τὰ ὕψη τοῦ Πασσίου, ἔνθα εὐρισκόμεθα, ἐκ τοῦ δώματος κρεμαστοῦ τινος κήπου, ὡς εἰς τὰς ἡμέρας τῆς Βαβυλῶνος, ἄνωθεν τοῦ νεφελοῦς ρεύματος τοῦ ποταμοῦ, δύο ὄντα ἐστηριγμένα ἐπὶ τοῦ ἐκ λίθων φράκτου θεῶνται τὸ θορυβῶδες θέαμα. Δεσπόζοντα ἐπὶ τῆς ταραχώδους ἐκείνης ἐπιφανείας τῆς ἀνθρωπίνης θαλάσσης, μᾶλλον εὐτυχῇ ἐν τῇ γλυκεῖᾳ τῶν μονῶσει ἢ ὅλα τὰ ἄτομα τοῦ συρφετοῦ ἐκείνου, δὲν ἀνήκουσι πλέον εἰς τὸν χυδαῖον κόσμον, ἀλλ' αἰωροῦνται ὑπεράνω τῆς τύρβης ἐκείνης ἐν τῇ διαυγεῖ ἀτμοσφαίρᾳ τῆς εὐτυχίας των. Αἱ διάνοιαι των σκέπτονται, αἱ καρδίαι των ἀγαπῶσιν, ἡ μᾶλλον πρὸς πληρεστέραν τοῦ αὐτοῦ πράγματος ἔκφρασιν, αἱ ψυχαὶ των ζῶσιν.

Ἐν τῇ παρθενικῇ καλλονῇ τῶν δέκα ὁκτώ ἀνοίξεων τοῦ βίου της

ἡ νεᾶνις περιπλανᾷ τὸ ρεμβώδες βλέμμα της ἐπὶ τῆς ἀποθεώσεως τοῦ δύνοντος ἡλίου, εὐτυχὴς διότι ζῇ, εὐτυχεστέρα διότι ἀγαπᾷ. Δὲν σκέπτεται περὶ τῶν ἑκατομμυρίων ἐκείνων τῶν ἀνθρωπίνων υπάρξεων, αἵτινες συμφύρονται πρὸ τῶν ποδῶν της. Θεωρεῖ τὸν φλέγοντα τοῦ ἡλίου δίσκον, χωρὶς νὰ τὸν βλέπῃ, καταδυόμενον ὀπισθεν τῶν πορφυροβαφῶν νεφελῶν τῆς Δύσεως, εἰσπνέει τὸν μυροβόλον ἀέρα τῶν ὀρμαθῶν τῶν ρόδων τοῦ κήπου, αἰσθάνεται ἐν ὅλῃ τῆς τῇ ὑπάρξει τὴν ἐσωτερικὴν ἐκείνην γαλήνην τῆς εὐτυχίας, ἥτις ψάλλει εἰς τὴν καρδίαν της ἄφατον ἐρωτικὸν ἄσμα. Ἡ ξανθὴ της κόμη περιστέφει τὸ μέτωπόν της δι' ἀτμώδους στεφάνης καὶ πίπτει πλουσία καὶ πολὺπυκνος ἐπὶ τῆς ἀβρῆς καὶ στενῆς ράχews της· οἱ γλαυκοὶ ὀφθαλμοὶ της μὲ τὰ μακρὰ μέλανα βλέφαρά των φαίνονται ὡς ἀνταύγεια τις τοῦ κυανοῦ χρώματος τοῦ οὐρανοῦ· οἱ βραχίονες καὶ ὁ λαιμὸς της προδίδουσι σάρκα λευκότητος γαλακτώδους· αἱ παρειαὶ καὶ τὰ ὠτὰ της ζωηρῶς χρωματίζονται· ἐν τῷ συνόλῳ τοῦ προσώπου της παριστᾷ πως μίαν ἀπὸ τὰς ὥραιας ἐκείνας μακρησίας τῶν ζωγράφων τοῦ XVIII αἰῶνος, αἵτινες ἐγεννῶντο εἰς ἄγνωστον τινα ζῶν, τῆς ὁποίας δὲν ἐμελλον νὰ ἀπολαύσωσιν ἐπὶ πολὺ. Ἰσταται ὀρθία. Ὁ σύντροφός της, ὅστις πρὸ ὀλίγου περιέπτυσσε τὴν ράχιν της διὰ τοῦ βραχίονός του, θεώμενος ὁμοῦ μετ' αὐτῆς τὸν πίνακα τῶν Παρισίων καὶ ἀκροῦμενος τὰ ἐναρμόνια κύματα τὰ διασκεδαζόμενα εἰς τὸν ἀέρα ὑπὸ τῆς μουσικῆς τῆς Αὐτοκρατορικῆς φρουρᾶς, ἐκάθησε παρὰ τὸ πλευρόν της. Οἱ ὀφθαλμοὶ του ἐλησμονήσαν τοὺς Παρισίους καὶ τὸν δύνοντα ἥλιον, ὅπως προσηλωθῶσιν εἰς τὴν χαριτόδωρον φίλην του, καί, χωρὶς νὰ τὸ ἐννοῇ, τὴν ἀτενίζει μὲ παράδοξον καὶ γλυκεῖαν προσοχὴν, θαυμάζων, ὡσεὶ τὸ πρῶτον τὴν ἔβλεπε, μὴ δυνάμενος νὰ ἀποσπάσῃ τὸ βλέμμα ἐκ τῆς ὥραιας ἐκείνης τοῦ προσώπου γωνίας καὶ περιβάλλον αὐτὴν διὰ τοῦ βλέμματος ὡς διὰ μαγνητικῆς τινος ὁωπείας.

Ὁ νέος σπουδαστὴς ἔμενε ὡς ἡλίθιος ἐν τῇ θεωρίᾳ του ἐκείνῃ. Σπουδαστὴς, καί· ἦτον εἰσέτι τοιοῦτος ἐν ἡλικίᾳ εἴκοσι πέντε ἐτῶν. Ἀλλὰ μὴ τις δὲν εἶνε πάντοτε σπουδαστὴς, καὶ ὁ τότε διδάσκαλός μας Μ. Σεβερέλ δὲν ἐπονομάζει ἑαυτὸν καὶ σήμερον ἔτι εἰς τὸ ἑκατοστὸν δευτερον ἔτος τῆς ἡλικίας του «τὸν πρεσβύτερον τῶν σπουδαστῶν τῆς Γαλλίας»; Ὁ Γεώργιος Σπέρως εἶχε περᾶναι λίαν ἐνωρὶς τὰς ἐν τῷ Λυκείῳ σπουδὰς του, καθ' ἃς οὐδὲν μανθάνει τις εἰ μὴ μόνον τὴν μέθοδον τῆς ἐργασίας, καὶ ἐξηκολοῦθαι νὰ μελετᾷ μετ' ἐμβριθείας καὶ ἀκαταπονήτῳ ζήλῳ τὰ μέγιστα προβλήματα τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν. Ἡ Ἀστρονομία ἐν πρῶτοις καὶ πρὸ πάντων εἶχεν ἐλκύσει τὸ πνευμά του, εἶχον γνωρίσει δὲ αὐτὸν ἀκριβῶς ἐν τῷ Ἀστεροσκοπείῳ τῶν Παρισίων, ὅπου εἰσῆλθεν ἐν ἡλικίᾳ δέκα καὶ ἑξ ἑτῶν, διακριθεὶς διὰ παράδοξόν τινα ἰδιότητα, ὅτι οὐδεμίαν εἶχε φιλοδοξίαν καὶ οὐδεμίαν ἐπὶ πρῶτον προαγωγὴν. Ἐν ἡλικίᾳ δέκα καὶ ἑξ ἑτῶν, ὡς ἐν ἡλικίᾳ εἴκοσι καὶ πέντε, ἐνόμιζεν ἑαυτὸν εἰς τὰ πρόθυρα τοῦ θανάτου, ἔκρινεν ἴσως ὅτι ταχέως ἡ ζωὴ παρέρχεται καὶ ὅτι περιττὸν τὸ ἐπιθυμεῖν τι εἰ μὴ τὴν ἐπιστήμην, περιττὸν τὸ εὐχέσθαι τι ἐκτὸς τῆς εὐτυχίας τοῦ μελετᾶν καὶ τοῦ μανθάνειν· ἦτον ὀλίγον ὁμιλητικὸς, καίτοι κατὰ βῆθος ὁ χαρακτήρ του ὑπῆρχε χαρακτήρ φαιδρῶ παιδίου. Τὸ στόμα του, πολὺ μικρὸν καὶ πολὺ ἐπιχαρίτως ἐσηματισμένον, ἐφαίνετο μειδιῶν, ἐὰν ἐξήταξέ τις μετὰ προσοχῆς τὴν γωνίαν τῶν χειλέων· ἄλλως, ἐφαίνετο μᾶλλον σύννον καὶ πεπλασμένον διὰ τὴν σιωπὴν· οἱ ὀφθαλμοὶ του, τῶν ὁποίων τὸ ἀόριστον χρῶμα, ὑπεμφαίνον τὸ κυανοπράσινον τοῦ ὀρίζοντος τῆς θαλάσσης, μετεβάλλετο ἀναλόγως τοῦ φωτὸς καὶ τῶν ἐσωτερικῶν συγκινήσεων, εἶχον συνήθως μεγάλην γλυκύτητα. Εἰς περιστάσεις τινὰς ὅμως θὰ ἡδυνάτο τις νὰ τοὺς ἐκλάβῃ ὡς φλογισμένους ὑπὸ τοῦ πυρὸς τῆς ἀστραπῆς ἢ ψυχρὸς ὡς ὁ χάλυψ. Τὸ βλέμμα ἦτο βαθύ, ἐνίοτε ἀδιόρατον, παράδοξον καὶ αἰνιγματώδες. Τὸ ὅς ἦτο μικρὸν, καὶ ὁ λόβος λίαν ἐξέχων καὶ ἐλαφρῶς ἀποκλίνων πρὸς τὸ ἄνω, τοῦθ' ὅπερ διὰ τοὺς τὰ πάντα ἀναλύοντας θεωρεῖται δεῖγμα λεπτότητος τοῦ πνεύματος. Τὸ μέτωπον εὐρύ, καίτοι ἡ κεφαλὴ ἦτο μᾶλλον μικρά, μεγεθυνομένη ὑπὸ ὥραιας κόμης μὲ θελκτικὸς βροστρύχους. Τὸ γένειον λεπτόν, καστανόχρουν ὡς ἡ κόμη, ὀλίγον τι οὔλον. Τὸ ἀνάστημα μέσον. Τὸ σύνολον τοῦ προσώπου του κομψόν, ἀλλὰ κομψότητος ἀφελοῦς, ἐπιμελελημένης ἀνευ ἐπιτηδεύσεως καὶ ἀνευ φιλαρεσκειᾶς.

Οὐδεμίαν ἔσχομεν μετ' αὐτοῦ στενὴν φιλικὴν σχέσιν, οὔτε οἱ φίλοι, οὔτε ἐγώ, εἰς οὐδεμίαν ἐποχὴν. Κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς ἀδείας, κατὰ τὰς ὥρας τῆς ἀνέσεως, οὐδέποτε εὐρίσκετο ἐκεῖ. Ἐγκύπτων διαρκῶς εἰς τὰς μελέτας του, ἐφαίνετο ἐπιδοθεὶς ἀνευ διακοπῆς εἰς τὴν ἔρευναν τῆς φιλοσοφικῆς λίθου, τοῦ τετραγωνισμοῦ τοῦ κύκλου ἢ τῆς ἀενάου κινήσεως. Οὐδέποτε ἐγνωρίσε φίλον τοῦ τινα ἄλλον πλὴν ἐμοῦ, καὶ αὐτὸς ἐγὼ δὲ δὲν ἤμην βέβαιος ἐὰν ἀπέλαυον ὅλης τῆς ἐμπιστοσύνης του. Ἐπὶ τέλους ἴσως ἐπὶ ζωῆς του δὲν εἶχεν ἄλλο γεγονός ἐνδόμυχον ἐκτὸς ἐκείνου, οὐτινος γίνομαι σήμερον ὁ ἱστορικὸς καὶ τὸ ὅποιον ἡδυνήθη ἀκριβῶς νὰ γνωρίσω ὡς μάρτυς, ἂν οὐχὶ ὡς ἐμπιστος.

Τὸ πρόβλημα τῆς ψυχῆς ἦτο ἡ ἐνδελεχὴς ἐπιστάσις τοῦ πνεύματος του. Ἐνίοτε ἐδυθίζετο εἰς τὴν ἔρευναν τοῦ ἀγνώστου μετὰ τοιαύτης ἐντάσεως τῆς ἐγκεφαλικῆς ἐνεργείας, ὥστε ἡσθάνετο ὑπὸ τὸ κράνιον του μυρμηκίασιν τινα, ἐν ᾧ ὅλαι αἱ διανοητικαὶ του δυνάμεις τῷ ἐφαίνοντο ἐκλιποῦσαι. Τοῦτο συνέβαινε μάλιστα, ὅταν μετὰ μακρὰν ἀνάλυσιν τῶν ὄρων τῆς ἀθανασίας ἔβλεπεν αἴφνης ὅτι ἐξηφανίζετο πρὸ αὐτοῦ ἡ παρούσα ἐφ' ἡμέρας ζωὴ, καὶ διηνοίγετο πρὸ τῆς νοερᾶς ὑπάρξεώς του ἡ ἀπειρος αἰωνιότης. Ἀπέναντι τοῦ θεάματος τούτου τῆς ψυχῆς ἐν πλήρει αἰωνιότητι ἤθελε νὰ γνωρίζῃ. Ἡ ὄψις τοῦ ὥχρου καὶ παγεροῦ σώματος του περιειλημένου ἐν τῇ νεκρικῇ σινδόνι, ἐκτάδην κειμένου ἐπὶ τῆς σοφοῦ, ἐγκαταλειμμένου εἰς τὸ βάθος στενοῦ λάκκου, τελευταίας καὶ ὀλιγοῦς κατοικίας ὑπὸ τὸν χόρτον ὅπου ἤλπει ὁ τέττιξ, δὲν ἐξέπλητε τόσον τὴν διάνοιάν του, ὅσοι ἡ ἀβεβαιότης τοῦ μέλλοντος. «Τί θὰ γείνω; τί γινόμεθα;» ἐπανελάμβανεν ὡς τι κρούσμα μονίμου ιδέας ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ του. «Ἐὰν ὀλοτελῶς ἀποθάνωμεν, ὁποῖα ἄστρος κομψοῦς ἡ ζωὴ μὲ τὰς ἀγωνίας καὶ τὰς ἐλπίδας της! Ἐὰν ὦμεν ἀθάνατοι, τί πράττομεν κατὰ τὴν ἀτέρμονα αἰωνιότητα! Μετὰ ἑκατὸν ἔτη ἀπὸ τῆς σήμερον ποῦ θὰ εἴμαι; Ποῦ θὰ εἶνε ὅλοι οἱ σύγχρονοι κάτοικοι τῆς Γῆς καὶ οἱ κάτοικοι ὅλων τῶν κόσμων; Ἀποθνήσκειν διὰ παντός, διὰ παντός, μὴ ὑπάρχειν ἢ μίαν μόνον στιγμὴν, ὅποῖος περίγελως! Δὲν θὰ ἦτο μυριάκις καλλίτερον νὰ μὴ ἐγεννᾷτο τις; Ἀλλ' ἐὰν ἐπέπρωτο νὰ ζῶμεν αἰωνίως, χωρὶς ποτε νὰ δυνάμεθα νὰ μεταβάλωμεν κατὰ τι τὴν εἰμαρμένην, ἥτις μᾶς παραφέρει, πάντοτε ἔχοντες πρὸ ἡμῶν τὴν ἀπειρον αἰωνιότητα, πῶς νὰ ὑποστῶμεν τὸ βάρος μιᾶς τοιαύτης τύχης; Καὶ τοιαύτη εἶνε ἡ τύχη, ἥτις μᾶς περιμένει; Ἐὰν ποτε ἀπαυδήσωμεν ἐκ τῆς ὑπάρξεως, θὰ μᾶς ἦτο ἀπηγορευμένον νὰ τὴν ἀποφύγωμεν, θὰ μᾶς ἦτο ἀδύνατον νὰ δώσωμεν τέλος! σκληρότης μᾶλλον ἄκαμπτος ἢ ἡ σκληρότης μιᾶς ἐφημέρου ζωῆς ἀφανιζομένης ὡς ἡ πτῆσις ἐντόμου εἰς τὴν ὁρσὸν τῆς ἐσπέρας. Διὰ τί λοιπὸν ἐγεννήθημεν; Ἰνα ὑποφέρωμεν ἐκ τῆς ἀβεβαιότητος; Ἰνα βλέπωμεν ὅλας ἡμῶν τὰς ἐλπίδας φρούδας ἐλεγχόμενας; Ἰνα ζῶμεν ὡς ἡλίθιοι μὲν, ἐὰν δὲν διανοώμεθα, ὡς παράφρονες δέ, ἐὰν τούναντίον; καὶ ἔπειτα μᾶς ὁμιλοῦσι περὶ «ἀγαθοῦ Θεοῦ»! Καὶ ὑπάρχει ὁρησκεία, ἱερεῖς, ραββῖνοι, βόνζοι! Ἀλλ' ἡ ἀνθρωπότης δὲν εἶνε ἄλλο ἢ γενεὰ ἡλιθίων καὶ μωρῶν· ἡ ὁρησκεία ἀξίζει ὅσον καὶ ἡ πατρίς, ὁ δὲ ἱερεὺς ὅσον καὶ ὁ στρατιώτης. Οἱ ἄνθρωποι ὅλων τῶν ἐθνῶν εἶνε ὀπλισμένοι μέχρι τῶν ὀδόντων, ὅπως ἀλληλοκτονῶνται ὡς παράφρονες. Αἱ! τοῦτο εἶνε τὸ φρονιμώτερον ὅσων δύνανται νὰ πράξωσιν· εἶνε ἡ καλλίτερα εὐγνωμοσύνη, τὴν ὁποίαν δύνανται νὰ ἀποδώσωσιν εἰς τὴν φύσιν διὰ τὸ εὐτελεὲς δῶρον, ὅπερ τοῖς ἐπιδοώρησε διδοῦσα αὐτοῖς τὸ φῶς».

Ἐπεχείρουν νὰ καταπραῦν τὰς βασάνους καὶ τὰς ἀνησυχίας του, ἀφοῦ ἐμόρφωσα κατ' ἑαυτὸν φιλοσοφίαν τινα, ἥτις σχετικῶς μὲ ἱκανοποιεῖ «Ὁ φόβος τοῦ θανάτου, τῷ ἔλεγον, μοὶ φαίνεται ἀπολύτως χιμαίρικος. Δύο ὑποθέσεις ὑπάρχουσι δυναταί. Ὅταν καθ' ἐσπέραν ἀποκοιμώμεθα, δυνάμεθα νὰ μὴ ἀφυπνισθῶμεν τὴν ἐπαύριον, καὶ ἡ ιδέα αὕτη, οὕσα ἐν τῷ νῷ ἡμῶν, δὲν μᾶς ἀφαίρει τὸν ὕπνον. Ἐν τούτοις 1) ἡ τελευτῶντες μὲ τὴν ζωὴν οὐδαμῶς ποτε θὰ ἀφυπνισθῶμεν, καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει εἶναι ὕπνος ἀτελεύτητος, ὅστις δι' ἡμᾶς θὰ παραταθῇ αἰωνίως. Οὐδέποτε λοιπὸν θὰ αἰσθανθῶμεν τι ἐκ τούτων· ἢ 2) τῆς ψυχῆς ἐπιζώσης τῷ σώματι, θέλομεν ἀφυπνισθῇ ἀλλαχοῦ που, ὅπως συνεχίσωμεν τὴν ὁρᾶσιν ἡμῶν. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ ἐξέγερσις δὲν δύναται νὰ ἦναι φοβερά, ἀλλὰ μᾶλλον γοητευτικὴ, διότι πᾶσα ὑπαρξὶς ἐν τῇ φύσει ἔχει τὸν λόγον τῆς ὑπάρξεώς της, καὶ πᾶν πλᾶσμα, τὸ εὐτελέστερον ὡς

καὶ τὸ εὐγενέστερον, ἀνευρίσκει τὴν εὐτυχίαν του ἐν τῇ ἐξασκήσει τῶν δυνάμεών του».

Ὁ συλλογισμὸς οὗτος ἐφαίνετο ὅτι τὸν καθησύχαζεν. Ἄλλ' αἱ ἀνησυχίαι τῆς ἀμφιβολίας δὲν ἐβράδυναν νὰ ἐπανέλθωσιν. Ἐνίοτε ἐπλανᾶτο μόνος ἐν τῷ εὐρεῖ κοιμητηρίῳ τῶν Παρισίων, ἀναζητῶν μεταξὺ τῶν τάφων τὰς μᾶλλον ἐρήμους δειροστοιχίας, ἀκούων τὸν θρόν τῶν ἀνέμων εἰς τὰ δένδρα, τὸν θρόνον τῶν νεκρῶν φύλλων εἰς τὰς στενωπούς. Ἐνίοτε ἀπομακρυνόμενος εἰς τὰ πέριξ τῆς μεγαλοπόλεως διὰ μέσου τῶν δασῶν ἐπὶ ὁλοκλήρους ὥρας ἐβόδιζε καθ' ἑαυτὸν διαλεγόμενος. Ἐνίοτε διέμενε ἐν ὁλοκλήρῳ ἡμέραν ἐν τῷ Ἐργαστηρίῳ του κατὰ τὴν ὁδὸν Πανθέου, ὅπου τῷ ἐχρησίμευε συνάμα ὡς γραφεῖον ἐργασίας, ὡς κοιτῶν καὶ ὡς αἰθουσα ὑποδοχῆς, καὶ μέχρι προκεχωρηκυίας ὥρας τῆς νυκτὸς ἡσυχολεῖτο ἀνατέμνων ἐγκέφαλον, ὃν εἶχεν ἀποφέρει ἐκ τῆς κλινικῆς, μελετῶν διὰ τοῦ μικροσκοπίου τὰς εἰς μικρὰ ἐλασμάτια τομὰς τῆς φαειᾶς οὐσίας.

Ἡ ἀβεβαιότης τῶν καλουμένων θετικῶν ἐπιστημῶν, ἡ αἰφνυδία στάσις τοῦ πνεύματός του ἐν τῇ λύσει τῶν προβλημάτων τὸν ἔρριπτον εἰς ἀπελπισίαν καὶ πολλάκις τὸν εὗρον εἰς ἀδρανῆ τινα κατάστασιν, τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχοντα λάμποντας καὶ ἀτενεῖς, τὰς χεῖρας καιούσας ἐκ τοῦ πυρετοῦ, τὸν σφυγμὸν τεταραγμένον καὶ διαλείποντα. Εἰς μίαν μάλιστα τῶν κρίσιμων τούτων στιγμῶν, ἡναγκασμένος νὰ τὸν ἐγκαταλίπῃ ἐπὶ τινος ὥρας, ἐφοβούμην ὅτι δὲν θὰ τὸν ἐπανεύρισκον ζῶντα ἐπανερχόμενος κατὰ τὴν πέμπτην τῆς πρωίας ὥραν. Εἶχε πλησίον του ποτῆριον πλήρες κυανουρίου ποτάσης, τὸ ὅποιον προτεπάζητε νὰ κρύψῃ ἅμα τῇ ἀφίξει μου. Ἀλλὰ παρρηθὺς ἀναλαμβάνων τὴν ἀταραξίαν του μετὰ μεγάλης ψυχικῆς γαλήνης, ἐμειδίασεν ἐλαφρῶς. «Τί τὸ ὄφελος, μοὶ εἶπεν, ἐὰν ὦμεν ἀθάνατοι; τοῦτο εἰς οὐδὲν θὰ ἐχρησίμευσεν, ἀλλ' ἢ εἰς τὸ νὰ τὸ γνωρίσωμεν ταχύτερον». Τὴν ἡμέραν ἐκείνην μοὶ ὠμολόγησεν ὅτι ἐνόμιζεν ὅτι ἀνηράκη ἐκ τῆς κόμης μετὰ πολλοῦ ἄλγους μέχρι τῆς ὁροφῆς, ὅπως καταπέσῃ ἔπειτα μεθ' ὅλου τοῦ βάρους του ἐπὶ τοῦ διαπέδου.

Ἡ ἀδιαφορία τοῦ κόσμου ὡς πρὸς τὸ μέγα τοῦτο πρόβλημα τοῦ ἀνθρωπίνου προορισμοῦ, πρόβλημα, ὅπου δι' αὐτὸν ὑπερεῖχεν ὅλων τῶν ἄλλων, διότι πρόκειται περὶ τῆς ὑπάρξεως ἢ τῆς ἐκμηδενισέως μας, ἰδίως τὸν ἐξηρέθει εἰς τὸν ὑπέρτατον βαθμὸν. Πανταχοῦ οὐδὲν ἄλλο ἔβλεπεν ἢ ἀνθρώπους ἀσχολουμένους εἰς ὕλικὰ συμφέροντα, θυσιαζόντας ὅλα τὰ ἔτη των, ὅλας τὰς ἡμέρας των, ὅλας τὰς ὥρας των, ὅλας τὰς στιγμὰς των, εἰς τὰ συμφέροντα ταῦτα τὰ ὑποκρυπτόμενα ὑπὸ τὰς μᾶλλον ποικίλας μορφὰς καὶ δὲν εὕρισκον οὐδὲ ἐν πνεύμα ἑλεῖθερον καὶ ἀνεξάρτητον, ζῶν τὴν ζωὴν τοῦ πνεύματος. Ἐνόμιζεν ὅτι τὰ διανοούμενα ὄντα ἡδύναντο καὶ ὤφειλον νὰ ζῶσι μὲν τὴν ζωὴν τοῦ σώματος, διότι ἀδύνατον ἄλλως γενέσθαι, ἀλλὰ νὰ μὴ διατελῶσιν ὑπόδουλοι ὀργανισμοῦ τοσοῦτον παχυλοῦ καὶ νὰ ἀφιερῶσι τὰς καλλιτέρας στιγμὰς των εἰς τὴν διανοητικὴν ζωὴν.

Καθ' ἣν ἐποχὴν ἄρχεται ἡ διήγησις αὕτη, ὁ Γεώργιος Σπέρως ἦτο ἤδη διάσημος καὶ περιφανὴς μάλιστα διὰ τὰς πρωτοτύπους ἐπιστημονικὰς ἐργασίας, τὰς ὁποίας εἶχε δημοσιεύσει, καὶ διὰ πολλὰ συγγράμματα τῆς ὑψηλῆς φιλολογίας, ἅτινα κατέστησαν τὸ ὄνομά του περιλάλητον καθ' ἅπαντα τὸν κόσμον. Καίτοι δὲν εἶχε συμπληρώσει ἔτι τὸ 25ον ἔτος τῆς ἡλικίας του, πλείονες τοῦ ἐνὸς ἑκατομυρίου ἀναγνωστῶν ἀνέγνωσαν τὰ συγγράμματά του, ἅτινα δὲν εἶχε προορίσει μὲν διὰ τὸν χυδὸν λαόν, ἐπέτυχον ὅμως νὰ ἐκτιμηθῶσι πρὸς μάθασιν, ὅσον καὶ ὑπὸ τῆς πεφωτισμένης μειονότητος. Ἀνεκνήρυχθη ἀρχηγὸς νέας σχολῆς καὶ ἔσοχοι κριτικοὶ ἀγνωστοὶ καὶ τὴν φυσικὴν ἀτομικότητά του καὶ τὴν ἡλικίαν του ὠμίλου περὶ «τῶν ἀρχῶν του».

Πῶς ὁ παρὰδοξος οὗτος φιλόσοφος, ὁ αὐστηρὸς οὗτος σπουδαστὴς εὕρισκετο παρὰ τοὺς πόδας μιᾶς νεάνιδος κατὰ τὴν ὥραν τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου μόνος μετ' αὐτῆς ἐπὶ τοῦ δώματος ἐκείνου, ὅπου πρὸ ὀλίγου τὸν συνηντήσαμεν, θέλει μᾶς τὸ γνωρίσει ἡ συνέχεια τῆς διηγήσεως.

(Ἀκολουθεῖ).

ΣΤΕΦΑΝΟΣ Ι. ΗΛΙΑΔΗΣ.

Η ΔΕΥΤΕΡΟΤΟΚΟΣ.

ΔΙΗΓΗΜΑ.

(Συνέχεια καὶ τέλος, ἴδε προηγούμενον ἀριθμὸν).

IV.

«Ὁ Ὀκτάβιος Μαροαζέλ πρὸς τὸν Ροβέρτον Δεσταρῆ.

Εἰς Χάγην. Μέγαρον τῆς πρεσβείας.

»Ἀγαπητέ μοι ἐξάδελφε,

»Τί κρίμα νὰ μὴ εἴμεθα ἑμφρότεροι κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην ἐν Ζασέρ! Καὶ διατί λοιπὸν ἡναγκάσθης νὰ φύγῃς εἰς Ὀλλανδίαν ἀκριβῶς τὴν προτεραίαν τῆς ἀφίξεώς μου; Ἐν τῷ βίῳ ἀπαντῶσι πολλάκις αὐτά. Ὅπωςδὴποτε ὅμως μὴ παραπονώμεθα πολὺ. Καθὼς μοὶ λέγει ἡ θεία μου, ἐπὶ ἓνα μόνον μῆνα θὰ εἶσαι ἐξόριστος ἐκεῖ, πιθανὸν δὲ νὰ ἐπανεέλθῃς καὶ ταχύτερον, ὥστε νὰ διέλθωμεν μίαν ἔτι δεκαπενθημερίαν καλήν. Μία δεκαπενθημερία! Εἶναι ὅπωςδὴποτε κατὰ τι.

»Ἡξεύρεις ὅμως, ἀγαπητέ μοι Ροβέρτε, ὅτι καθ' ἐκάστην περιπίπτω ἀπὸ ἐκπλήξεως εἰς ἐκπλήξιν; Ἡ θεία μου, ἀπὸ τῆς ἀφίξεώς μου φαίνεται ὅτι ἐλησμώνησε τοὺς τρομεροὺς αὐτῆς ρευματισμοὺς. Συγκατατίθεται καὶ ἐξέρχεται ὀλίγον εἰς περίπατον καὶ, ὡ θαῦμα θαυμάτων! δέχεται καὶ ἐπισκέψεις! Ὁ πύργος τοῦ Ζασέρ ἀπηλλᾶγχε πλέον τῶν βρυκολάκων... καὶ τὸ ἄντρον τοῦτο τῆς πλήξεως προσκτᾶται ἡθος αἰθούσης παρισιανῆς. Ἡ θεία μας (σοὶ κάμνω λόγον πολλάκις περὶ αὐτῆς, ἀλλὰ τὴν εὐλογῶ διότι πολὺ κοπιᾶζει διὰ νὰ μὲ κάμῃ νὰ διασκεδάσω) ἡ θεία μας λοιπὸν, συνῆψε σχέσεις μετὰ τῆς οἰκογενείας Τρουμελό, πατρὸς καὶ θυγατέρων. Εἶναι δύο αἱ θυγατέρες, οὐδὲν δὲ θελκτικώτερον τῶν δύο τούτων νεανίδων ἀπῆντησα. Ἀμφότεραι μελαγχροιναί, ἔχουν μεγάλους, ὠραίους καὶ μαύρους ὀφθαλμοὺς καὶ μειδνοῦν ἐπιχαρίτως. Νομίζω δὲ ὅτι ἡ θεία μας ἔχει ἤδη σχέδια περὶ αὐτῶν, τοῦτο ὅμως σοὶ τὸ γράφω ἐν πάσῃ μυστικότητι. Μὲ ὥθει πρὸς τὴν πρωτότοκον, τὴν δεσποινίδα Ἐσθῆρ, ἐγὼ δὲ δὲν εὕρισκω καλλίτερον ἀπὸ τοῦ νὰ συμμορφῶμαι πρὸς τὴν ἐπιθυμίαν της. Τί λέγεις περὶ αὐτῶν, αἱ; Ἐὰν ἐνυμφεύσῃ; Βεβαίως δὲν θὰ μὲ κατέκρινες, διότι ἐπὶ τέλους πρέπει νὰ καταντήσῃ κανεὶς πάντοτε ἐκεῖ. Αἱ! βέβαια, θὰ λυπηθῶμεν ὀλίγον ἐκείνας τὰς λαμπρὰς νεανικὰς διασκεδάσεις, κατὰ τὰς ὁποίας ὁ καμπανίτης ἔπερνε κ' ἐδίδεν, ἀλλὰ τί νὰ σὲ εἰπῶ, ἐπὶ τέλους βαρύνεται τις καὶ τὸν καμπανίτην, καὶ ἔρχεται στιγμή κατὰ τὴν ὁποίαν ἐπιθυμεῖ ποτῆριον καθαρῷ ὕδατος. Καὶ ἔπειτα εἶναι θελκτικωτάτη ἡ Ἐσθῆρ. Ἀ! παρατηρῶ ὅτι λέγω ἀπλῶς Ἐσθῆρ, μήπως εἶμαι ἀπὸ τώρα ἐρωτευμένος; ὄχι ἀκόμη, ἀλλὰ θὰ γείνω, νομίζω, δὲν ἡμπορεῖ παρὰ νὰ καταλήξῃ ἐκεῖ τὸ πρᾶγμα, ἐν δὲ καὶ σὺ μοὶ στείλῃς καμίαν προτρεπτικὴν ἐπιστολήν, τότε δὲ νὰ εἶσαι βέβαιος ὅτι δὲν θὰ μακρύνῃ ἡ ὑπόθεσις».

«Ὁ Ροβέρτος Δεσταρῆ πρὸς τὸν Ὀκτάβιον Μαροαζέλ.

Εἰς Ζασέρ δὲ Βαλζαμβίλ (Καλβαδός).

»Ἀγαπητέ Ὀκτάβιε,

»Ἡ ἐπιστολή σου μ' ἐξέπληξεν εἰς τὸ ἔπακρον. Λοιπὸν ἡ θεία μας ἔγεινε προξενήτρια; Ἰδοὺ λοιπὸν σὺ συλληφθεὶς εἰς τὰ δίκτυα τῆς δεσποινίδος Ἐσθῆρ Τρουμελό. Δὲν γνωρίζω τὴν ἐκλεκτὴν τῆς καρδίας σου, μολὶς εἶδον τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς... ἦτις, καθὼς, λέγουν, εἶναι πολὺ ὀλιγώτερον ὠραία. Ἡ δεσποινὶς Ἐσθῆρ ἔχει φήμην νεάνιδος ἐντελοῦς. Ὁραιότητα, χάριν, προ-